

Datum

2019-10-31

Vår referens

Arvin Ghasemi

Miljöinspektör

arvin.ghasemi@malmo.se

**Remiss från Justitiedepartementet om kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om sprängämnesprekursorer (Ds 2019:17)
MN-2019-6884**

Sammanfattning

Miljönämnden har att svara på remiss från Justitiedepartementet om kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om sprängämnesprekursorer (Ds 2019:17). EU-förordningen innebär huvudsakligen att de ämnen som är listade i bilaga I till förordningen, benämnda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, fortsatt inte får tillhandahållas, införas, innehas eller användas av enskilda personer. Misstänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stölder avseende de sprängämnesprekursorer som förtecknas i bilaga I och II till EU-förordningen ska fortsatt rapporteras till Polismyndigheten. Skyldigheten utökas nu till att omfatta fler aktörer. Det har i EU-förordningen dessutom tillkommit krav på bland annat medvetandehöjande åtgärder och utökad tillsyn. EU-förordningen ska tillämpas fullt ut från och med den 1 februari 2021. Miljönämnden ser positivt på att regleringen av sprängämnesprekursorer utökas och omfattar fler ämnen och aktörer, dock efterfrågats ett antal förtydliganden i frågor som gäller kommunens tillsyn.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden svarar på Justitiedepartementets remiss enligt förvaltningens förslag till yttrande.
2. Miljönämnden justerar paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2019-10-31
- Bilaga 1 Promemorian Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om sprängämnesprekursorer (DS 2019:17)

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2019-11-19

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet

Ärendet

Justitiedepartementet har skickat remiss av promemorian Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om sprängämnesprekursorer (DS 2019:17) till Malmö stad för yttrande. Stadskontoret har översänt remissen till miljönämnden för direkt besvarande till Justitiedepartementet. Remissvar ska ha inkommit till Justitiedepartementet senast den 18 november men anstånd har begärts och beviljats till den 20 november 2019.

Bakgrund

Sprängämnesprekursorer är kemiska ämnen som kan användas för legitima ändamål men som också kan missbrukas för att tillverka sprängämnen. Den 1 mars 2013 trädde Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer i kraft. Förordningen togs fram som ett led i EU:s strategi för kampen mot terrorism. EU-förordningen, som var direkt tillämplig i Sverige, krävde dock vissa kompletterande nationella bestämmelser, varför lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer och förordningen (2014:880) om sprängämnesprekursorer trädde i kraft under 2014.

EU-förordningen från 2013 innebar kortfattat följande reglering:

- Ämnen (sju) listade i bilaga I till förordningen får inte säljas till, importeras, innehas eller användas av enskilda personer.
- Medlemsstaterna kan besluta om undantag från förbudet genom att införa ett tillstånds- eller registreringsystem.
- Ekonomiska aktörer som säljer ämnen listade i bilaga I till en enskild person ska säkerställa att det finns en märkning på förpackningen som tydliggör de restriktioner som gäller.
- Misstänkta transaktioner, betydande försvinnanden och stölder av ämnen listade i bilaga I och II till förordningen ska rapporteras av ekonomiska aktörer till en nationell kontaktpunkt.

I takt med att arbetet med kommissionens terrorismbekämpningspaket intensifierades, påbörjades under 2017 en översyn av EU-förordningen som resulterade i ett förslag på ändringar i den existerande EU-förordningen om sprängämnesprekursorer. Med anledning av det antal ändringar som krävdes ansåg kommissionen att det för tydlighetens skull var lämpligt att ersätta 2013 års EU-förordning om sprängämnesprekursorer med en helt ny förordning. De hänvisningar som gjorts till 2013 års EU-förordning i lagen respektive förordningen om sprängämnesprekursorer måste därför anpassas till den nya EU-förordningen.

Den nya EU-förordningen innebär huvudsakligen att de ämnen som är listade i bilaga I till förordningen, benämnda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, fortsatt inte får tillhandahållas till samt införas, innehas eller användas av enskilda. Två nya ämnen tillkommer i bilaga I. Medlemsstaterna kommer även fortsättningsvis kunna ha ett tillståndssystem som medger undantag från förbudet avseende vissa sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner. Möjligheten till undantag är dock mer begränsad i den nya EU-förordningen. Misstänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stölder avseende de sprängämnesprekursorer som förtecknas i bilaga I och II till EU-förordningen, benämnda reglerade sprängämnesprekursorer, ska fortsatt rapporteras till den nationella kontaktpunkten, det vill säga i Sverige till Polismyndigheten.

Skyldigheten utökas nu emellertid till att omfatta fler aktörer. Det har i EU-förordningen dessutom tillkommit krav på bland annat medvetandehöjande åtgärder och utökad tillsyn. EU-förordningen har trätt i kraft den 31 juli 2019 och ska tillämpas fullt ut från och med den 1 februari 2021.

Förvaltningens förslag till yttrande

Miljönämnden ser positivt på att regleringen av sprängämnesprekursorer utökas och omfattar fler ämnen och aktörer, dock efterfrågas ett antal förtydliganden i frågor som gäller kommunens tillsyn. Miljönämnden vill framföra följande synpunkter:

- I den nya förordningen föreskrivs att en ekonomisk aktör, som tillhandahåller en annan ekonomisk aktör en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner, ska informera den senare att enskildas förvärv, införsel, innehav och användning av denna sprängämnesprekursor omfattas av restriktioner. Det anges dock inte hur denna information ska föras vidare. Detta innebär en förändring gentemot 2013 års förordning som angav att informationen skulle förmedlas genom märkning av produkterna. Skälet till denna förändring som anges i promemorian är att information inte har överförts till hela distributionskedjan på ett tillfredsställande sätt enligt den nuvarande regleringen, och att det är de ekonomiska aktörerna som är bäst lämpade att avgöra hur informationen ska förmedlas. Miljönämnden ställer sig frågande till denna ändring då den resulterar i en mindre konkret reglering av de aktuella ämnena samt att ändringen innebär mindre tydliga förutsättningar för tillsyn. Om brister har visat sig i distributionskedjan anser miljönämnden att det finns anledning att se på behovet av mer tillsyn istället för att göra märkningsregleringen mindre sträng.
- Den nya förordningen innebär att bland annat brottsbekämpande myndigheter, men även till exempel landsting, regioner och kommuner, måste se till att deras personal har tillräcklig kunskap för att kunna identifiera reglerade sprängämnesprekursorer och för att agera snabbt och korrekt på misstänkt verksamhet. Miljönämnden efterfrågar ett förtydligande av vilken beredskap som krävs för att uppfylla förordningen och kunna agera snabbt och korrekt på misstänkt verksamhet.
- Av förordningen om sprängämnesprekursorer följer att kommuner har föreskriftsrätt när det gäller tillsynen, men vad som är syftet med denna föreskriftsrätt framgår inte av promemorian. Miljönämnden efterfrågar därför ett förtydligande avseende detta.
- Den nya förordningen innebär att kommunerna fortsatt ansvarar för tillsynen över professionella användare och ekonomiska aktörer, vilket miljönämnden anser vara positivt då nämnden delar bedömningen att en lokal förankring behövs för att bedriva en effektiv tillsyn. Tillsynsansvaret för internetbaserade marknadsplatser åläggs Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) vilket också tillstyrks av nämnden. Miljönämnden vill framföra behovet av att det framarbetas ett samarbete mellan kommunerna och MSB vad gäller tillsynen över de internetbaserade marknadsplatsernas lagerhållning samt i de fall där en internetbaserad marknadsplats även har en fysisk butik.

- Vad gäller tillsynen över enskilda personer omfattar förslaget till den nya förordningen aktörer som kommunen idag inte bedriver tillsyn över. I 2013 års förordning omfattades endast fysiska personer i form av enskilda. Detta har inneburit att juridiska personer har kunnat förvärva de reglerade ämnena trots att de inte har behövts inom ramen för deras näringslivsverksamhet. I den nya förordningen har denna definition (enskild) därför utökats till att även inkludera juridiska personer. Eftersom definitionen har breddats innebär den ett större tillsynsansvar för kommunen, och miljönämnden vill poängtera att endast begränsad tillsyn genomförs av fysiska eller juridiska personer som agerar i syften som inte är knutna till dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke. Det kan således bli svårt för nämnden att säkerställa att art. 5 i den nya EU-förordningen efterlevs till fullo. I kommande tillsynsvägledning efterfrågas därför klargörande av omfattningen av den praktiska tillsynen.
- Tillsynen föreslås liksom idag vara avgiftsfinansierad och förslagen bedöms inte medföra några större ekonomiska konsekvenser för nämnden. Dock kommer en del av tillsynsuppgifterna att behöva skattefinansieras utifrån SKL:s rekommendationer kring kommunernas taxa för uttag av avgifter, eftersom inte alla tillsynsuppgifter kan debiteras verksamhetsutövaren. Nämnden konstaterar dock att den nya EU-förordningen och författningsförändringarna kommer att medföra ett behov av anpassningar av vissa bestämmelser i nämndens nuvarande tillsynstaxa.
- Av den nya EU-förordningen följer att en ekonomisk aktör, vid tillhandahållandet av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner till en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör, för varje transaktion ska begära viss i EU-förordningen angiven information i syfte att kontrollera att en potentiell kund faktiskt är en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör. Då förordningen ställer förhållandevis höga krav på kunskapsnivån hos ekonomiska aktörer undrar nämnden hur denna kunskap ska införlivas hos dessa aktörer och om det planeras någon typ av informationsinsats.

Barnkonventionen

Barnkonventionen har beaktats vid handläggningen av detta ärende genom att den nya EU-förordningen om sprängämnesprekursorer bidrar till att minska risken att barn kommer i kontakt med denna typ av kemiska produkter.

Förslaget har utarbetats av Arvin Ghasemi, Miljöinspektör.

Samråd har skett med Sanja Nogalo Culjak, enhetschef, avdelningen för miljö- och hälsoskydd och Jeanette Silow, avdelningschef, avdelningen för miljö- och hälsoskydd.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Jeanette Silow
Avdelningschef